

říkají satrapie, je ze všech daleko nejdůležitější, takže Tritantaichmovi, synu Artabazovu, který byl králem tím úřadem pověřen, plynula z něho denně plná artaba stříbra (ar-taba je perská míra, do které se vejde o tři attické choiniky více nežli do attického medimnu), měl tam kromě válečných koní osm set vlastních hřebců na krytí klisen a klisen šestnáct tisíc; jeden z těch hřebců totiž pokryl dvacet klisen. Indických psů držel takové množství, že čtyři veliké vesnice v rovině, osvobozené od ostatních povinností, měly za úkol opatřovat psům potravu. Tak veliké příjmy náležely správci Babylóna.

[193] V asyrské zemi prší zřídka; kořínky obilí dostávají výživu takto: Setba se zavlažuje z řeky a dozrává v obilí, ale ne tak jako v Egyptě, kde sama řeka vystupuje na obdělávané pole, nýbrž obilí se zalévá ručně a pomocí čerpadel. Celá babylónská země je stejně jako Egypt protkána kanály; největší z kanálů je splavný, směřuje na sever a dosahuje z Eufratu do druhé řeky, do Tigridu, na které stávalo město Ninive. Ze všech zemí, které známe, je Babylónie daleko nejurodnější. Stromům se tam sice vůbec nedaří, ani fíkovní-kům, ani révě, ani olivě, ale pro obiloviny je tak výborná, že rodí nejméně dvěstě násobek, a když ze sebe vydá nejvíce, tedy až třistanásobek. Listy pšenice a ječmene tam snadno narůstají až do šíře čtyř prstů.

Dobře sice vím, jaké keře tam vyrůstají z prosa a sezamu, ale o tom se nebudu zmiňovat, neboť si dovedu představit, že už to, co se týká obilí, vzbudí velkou nedůvěru u lidí, kteří do Babylónie nikdy nepřišli. Olivového oleje se tam nepoužívá, dělají ho ze sezamu. Po celé rovině jim tam rostou palmy, většinou plodonosné, a z jejich plodů připravují pokrmy, víno i med. Ošetřují je ve všem jako fíkovníky. Plody palem, kterým Řekové říkají samčí, přivazují na palmy datlové, aby do nich mohly vniknout žlabatky a tak způsobit jejich dozrání a aby plody palmy neopadávaly. Samčí palmy totiž mají ve svých plodech žlabatky podobně jako zimní fíky.

[194] Povím ještě o tom, co je tam podle mého názoru největším divem ihned po samotném městě. Jejich plavidla, která plují po řece dolů do Babylóna, jsou kulatá a celá z kůže. V zemi Arménů, kteří přebývají nad Asýrií, nařežou vrbové pruty a udělají z nich lodní žebra, na ta pak napínají jako kryt zvenčí zvířecí kůže, jako jakousi podlahu, a nerozlišují zád ani nebudují příď; plavidlo dělají kulaté na způsob štítu a vyplňují je celé rákosem. Potom je naloží zbožím a pouštějí je po řece po proudu. Ponejvíce tak dopravují džbány naplněné datlovým vínem. Kormidlují je dva stojící muži se dvěma tyčemi; jeden tyč přitahuje a druhý plavidlo odstrkuje.

Taková plavidla se dělají hodně veliká i menší. Největší z nich pojmu náklad i pěti tisíc talentů. V každé lodce je živý osel, ve větších je jich několik. Když doplují do Babylóna, vyloží zboží na prodej a žebrovní plavidla jakož i veškerý rákos prodají v dražbě, kůže naloží na osly a odejdou do Arménie. Proti toku řeky vůbec není možno se plavit, protože má řeka prudký proud. Proto nestavějí lodi ze dřeva, nýbrž z kůže. Když přiženou osly zpátky do Arménie, vyrobí si stejným způsobem nová plavidla. Takové mají lodky.

[195] Jako šat nosí plátěný chitón až na paty, přes chitón nosí vlněnou suknicu a bílý pláštík přes ramena, obuv mají vyrobenou podomácku, podobnou obuvi boiótské*. Vlasy nosí dlouhé a svazují si je páskami. Po celém těle se natírají mastmi. Každý má pečetní prsten a ručně vyrobenou hůl. Na každé holi je znázorněno buď jablko nebo růže či lilie nebo orel, anebo něco jiného; je u nich zákonem, že nikdo nesmí mít hůl bez znamení. Takový kroj tedy nosí na sobě.

[196] Jejich zákony byly takovéto: Podle našeho názoru byl nejmoudřejší ten zákon, kterým, jak se dozvídám, se řídí i Ilyrové a Enetové. Jednou za rok v každé vesnici shromáždili všechny dívky, které byly na vdávání, a přivedli je najednou najedno místo; okolo nich se postavil hlouček mužů. Hlasatel nechával jednu po druhé vstávat a prodával je, nejprve tu nejkrásnější ze všech; jakmile shromáždila hodně peněz a byla prodána, vyvolával druhou, která byla co do krásy hned po ní. Byly prodávány k manželskému soužití. Ti z babylónských ženichů, kteří byli bohatí, se navzájem přepláceli a získávali nejkrásnější dívky; kteří byli z lidu, nežádali si krásného vzezření a dostávali peníze a dívky ošklivější. Když hlasatel dokončil prodej nejkrásnějších dívek, postavil dívku nejošklivější, nebo pokud některá z nich byla mrzák, a tu vyvolával, kdo si ji chce vzít za manželku za nejnižší cenu, až ji dostal ten, kdo se spokojil s nejmenší částkou. Peníze k tomu poskytovaly dívky krásné a tak vdávaly hezké dívky ty, které byly ošklivé nebo zmrzačené.

Vdát svou vlastní dceru komu by kdo chtěl, nebylo dovoleno, ani odvést bez ručitele dívku koupenou. Kupce musel postavit ručitele za to, že šiji skutečně vezme za manželku, a teprve pak ji mohl odvést. Když nemohli spolu vyjít, platil zákon, že je třeba peníze vrátit. Kupci mohli přicházet i z jiné vesnice. Takový byl jejich nejkrásnější obyčej, ale do dnešní doby se neudržel. Nedávno vymysleli jiné uspořádání, aby se dívkám nedaly křivdy a aby nebyly odváděny do jiného města. Když po dobytí upadli do bída a ztratili jmění, tu kdekdo z lidu v nedostatku obživy nadělal ze svých dcer děvky.

[197] Druhý takový rozumný zákon u nich je tento: nemocné vynášejí na tržiště, neboť nemají lékařů. Prodělal-li někdo stejnou nemoc, jakou má nemocný, nebo viděl jiného nemocného, přistupuje k němu a radí mu, jak se léčit. Tak jim přichází radí a vybízí je, aby konali to, co kdo dělal sám, když se ze stejné nemoci vyhojil, nebo co viděl u jiného nemocného. Není u nich dovoleno přejít okolo nemocného mlčky a nezeptat se ho, jakou má nemoc.

[198] Mrtvé pohřbívají v medu a žalozpěvy mají podobné jako v Egyptě. Kdykoli Babyloňan souloží se svou ženou, usedá k zapálenému obětnímu kadidlu a jeho žena koná totéž na druhé straně. Za časného jitra se oba myjí; dokud se neumyli, nedotýkají se žádné nádoby. Stejně tak to dělají i Arabové.

[199] Nejohavnější z babylónských obyčejů je tento: Každá tamní žena musí jednou za život usednout v posvátném obvodu Afrodítině a souložit s cizím mužem. Mnohé nepovažují za sebe hodné mísit se mezi ostatní, protože jsou pyšné na své bohatství, přijíždějí v krytých vozech se čtyř-spřežím a stojí u chrámu a za nimi je četné služebnictvo. Většina jich to dělá takto: v posvátném obvodu Afrodítině usedne mnoho žen, které mají na hlavách věnce ze šňůr. Některé přicházejí, jiné odcházejí. Mezi ženami je možno přímo procházet všemi směry a cizinci tudy procházejí a vybírají si. Jakmile tam žena usedne, neodchází domů dřív, dokud jí některý cizinec nehodí do klína peníz a nespojí se s ní mimo posvátný obvod.

Ten, kdo hází peníz, musí říci: "Vzývám bohyni Mylitu." My lita říkají Asyřané Afrodítě. Peníz může být docela nepatrný, žena jej zcela jistě neodmítne, neboť ani nesmí; tento peníz se považuje za posvátný. Jde za prvním, kdo jí peníz hodil, ať je to kdokoli. Souložila vykonala svou posvátnou povinnost vůči bohyni a odchází domů; napříště jí už nezískáš ani za velké peníze. Které jsou hezké a mají pěknou postavu, odcházejí rychle, které jsou ošklivé, setrvávají tam dlouho a nemohou zákonu vyhovět. Některé tam zůstávají i tři až čtyři roky. Na některých místech na Kypru existuje obyčej tomuto podobný.